

แนวทางการส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนการสอน
ของอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา

สำนักมาตรฐานและประเมินผลอุดมศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

แนวทางการส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ ในสถาบันอุดมศึกษา

สิ่งพิมพ์ สมอ.	อันดับที่ 1
พิมพ์ครั้งที่ 1	มีนาคม พ.ศ. 2561 10,000 เล่ม
ISBN	978-616-395-926-3
จัดพิมพ์เผยแพร่	สำนักมาตรฐานและประเมินผลอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ 328 ถนนศรีอยุธยา เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร 10400 โทร. 66 (2) 039 5617 โทรสาร 66 (2) 039 5665 http://www.mua.go.th/users/bhes/index.htm
พิมพ์ที่	ภาพพิมพ์ www.parbpim.com

คำนำ

แนวทางการส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา เป็นการดำเนินการในช่วงที่สถาบันอุดมศึกษาทั่วโลกกำลังให้ความสนใจการพัฒนาอาจารย์ให้เป็นผู้มีอาชีพทั้งด้านการวิจัย การพัฒนาหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นการพลิกบทบาทของคณาจารย์ให้มีความเชี่ยวชาญในการพัฒนาทักษะความรู้ ความสามารถที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 (21st Century Skills) ให้มีความสามารถในการเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต สามารถแข่งขันในระดับภูมิภาคอาเซียนและในระดับสากล และเพื่อการพัฒนาประเทศได้อย่างยั่งยืน

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้จัดทำแนวทางการส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาบนพื้นฐานของการยกระดับคุณภาพการศึกษาเพื่อการพัฒนาคุณภาพบัณฑิต โดยใช้กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติเป็นเครื่องมือ การพัฒนาและการปรับโครงสร้างประเทศไทยไปสู่ประเทศไทย 4.0 การปฏิรูปการศึกษาตามนโยบายของรัฐบาล และกรอบการพัฒนาอาจารย์มืออาชีพของต่างประเทศ โดยได้ให้ความสำคัญในการมีส่วนร่วมของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยเฉพาะผู้บริหารและคณาจารย์จากสถาบันอุดมศึกษาทุกแห่งในการเข้าร่วมประชุมหารือและให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคณาจารย์ทางด้านการเรียนการสอนเป็นระยะๆ ซึ่งจะสามารถทำให้เห็นพัฒนาการของอาจารย์ได้อย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้โดยเปิดโอกาสให้สถาบันอุดมศึกษานำไปใช้เป็นหลักคิดในการพัฒนารายละเอียดที่จะส่งเสริมคุณภาพของคณาจารย์ตามความต้องการของสถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่งต่อไป

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาหวังเป็นอย่างยิ่งว่า แนวทาง
การส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ในสถาบัน
อุดมศึกษาฉบับนี้ จะเป็นจุดเปลี่ยนที่สำคัญในการส่งเสริมนโยบายการจัด
การศึกษาของชาติไปสู่การปฏิบัติได้ด้วยอาจารย์ที่มีความเป็นมืออาชีพ
ทางด้านการเรียนการสอน ซึ่งนอกจากจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาผู้เรียน
ให้มีคุณภาพแล้ว ยังจะเป็นรางวัลแห่งความภาคภูมิใจของสถาบัน
อุดมศึกษาที่มีคณาจารย์มีคุณภาพ สามารถเทียบเคียงได้กับอาจารย์
มืออาชีพของสถาบันอุดมศึกษาของต่างประเทศในยุคศตวรรษที่ 21 ด้วย

(นายสุภัทร จำปาทอง)

เลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	1
บทนำ	3
การดำเนินการ	4
กรอบแนวคิดในการจัดทำแนวทางการส่งเสริมคุณภาพ การจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา	7
แนวทางการส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนการสอน ของอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา	10
ตารางแสดงความสัมพันธ์ของระดับสมรรถนะและ ประสิทธิภาพของแต่ละองค์ประกอบ	14
เอกสารอ้างอิง	24
ข้อเสนอแนะการนำแนวทางการส่งเสริมคุณภาพ การจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ ในสถาบันอุดมศึกษาสู่การปฏิบัติ	25

กิตติกรรมประกาศ

แนวทางการส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์
ในสถาบันอุดมศึกษานี้ สำเร็จได้ด้วยความอนุเคราะห์ของท่านรอง
เลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา (รองศาสตราจารย์บัณฑิต
ทิพากร) ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้อำนวยการสำนักมาตรฐานและประเมินผล
อุดมศึกษา และเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา
ซึ่งร่วมเป็นคณะอนุกรรมการจัดทำแนวทางการส่งเสริมสมรรถนะและ
ประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา
โดยมีรายนามดังต่อไปนี้

1. รองเลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา อนุกรรมการและที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์บัณฑิต ทิพากร)
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ม.ร.ว.กัลยา ดิงศรัทธี ประธานอนุกรรมการ
3. รองศาสตราจารย์จุฑามาส ศตสุข รองประธานอนุกรรมการ
4. ศาสตราจารย์ปานสิริ พันธุ์สุวรรณ อนุกรรมการ
5. รองศาสตราจารย์สมบุญรณ์วัลย์ สัตยรักษ์วิทย์ อนุกรรมการ
6. รองศาสตราจารย์อานุภาพ เลขะกุล อนุกรรมการ
7. ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิรัช เลิศไพฑูรย์พันธ์ อนุกรรมการ
8. อาจารย์ชเนนทร์ มั่นคง อนุกรรมการ
9. อาจารย์กลางใจ สิทธิถาวร อนุกรรมการ
10. ผู้อำนวยการสำนักมาตรฐานและประเมินผลอุดมศึกษา อนุกรรมการ
(นางสาวนุชนา รื่นอบเชย)

11. เจ้าหน้าที่สำนักมาตรฐานและประเมินผลอุดมศึกษา อนุกรรมการ
และเลขานุการ
12. เจ้าหน้าที่สำนักมาตรฐานและประเมินผลอุดมศึกษา ผู้ช่วยเลขานุการ
13. เจ้าหน้าที่สำนักมาตรฐานและประเมินผลอุดมศึกษา ผู้ช่วยเลขานุการ

นอกจากนี้ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาขอขอบคุณแหล่งข้อมูลประกอบการจัดทำแนวทางฯ ได้แก่ The UK Professional Standards Framework ของสหราชอาณาจักร Australian Professional Standards for Teachers ของประเทศออสเตรเลีย KMUTT Professional Standards Framework for teaching and supporting learning ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี PSU Teaching Professional Standards Framework ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และสรุปผลการเสนอแนะข้อคิดเห็นจากการประชุมเชิงปฏิบัติการ 4 ภาค ในโครงการ “TQF and the Development of Professional Standards Framework” ในระหว่างวันที่ 28 เมษายน – 22 พฤษภาคม 2558

บทนำ

การส่งเสริมให้อาจารย์มีคุณภาพในการจัดการเรียนการสอนเกิดขึ้นมานานแล้วในต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสหภาพยุโรป ซึ่งเป็นที่ตั้งของสถาบันอุดมศึกษาชั้นนำของโลกเป็นจำนวนมาก ในการจัดทำแนวทางการส่งเสริมฯ นี้ จึงศึกษาจากประสบการณ์การนำไปใช้ของสหราชอาณาจักร และของประเทศออสเตรเลีย ตลอดจนจากสถาบันอุดมศึกษาของไทยบางแห่งที่ได้มีการริเริ่มนำไปจัดทำเป็นแนวทางการพัฒนาศักยภาพอาจารย์ของตน การจัดทำแนวทางการส่งเสริมคุณภาพการจัดการศึกษาของอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาจึงเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาอุดมศึกษาของไทยที่สอดคล้องกับทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (21st Century Skills) และแนวคิดการศึกษาไทย 4.0 (Education 4.0) ประกอบกับปัจจุบันในสถาบันอุดมศึกษามีอาจารย์รุ่นใหม่เป็นจำนวนมาก จึงจำเป็นต้องมีการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีเทคนิค แนวทาง และวิธีการในการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมเป็นอาจารย์มืออาชีพที่เข้าใจในบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบ ตามจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพอาจารย์ได้อย่างเหมาะสม

ทั้งนี้ แนวทางการส่งเสริมคุณภาพการจัดการศึกษาของอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา นี้ เป็นเพียงการส่งเสริมและสนับสนุนให้สถาบันอุดมศึกษานำไปเป็นแนวทางหรือแบบอย่างในการพัฒนาอาจารย์ที่เหมาะสม และสอดคล้องกับปรัชญา วัตถุประสงค์ และบริบทของแต่ละสถาบันต่อไป

การดำเนินการ

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 กำหนดให้สถาบันอุดมศึกษาจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นมาตรฐานผลการเรียนรู้ (Learning Outcomes) ของผู้เรียน และใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาให้สามารถผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพและได้มาตรฐานที่เทียบเคียงกันได้ทั้งในระดับชาติและระดับสากล

เพื่อให้เกิดแนวทางการบริหารจัดการที่มุ่งเป้าหมายไปสู่มาตรฐานผลการเรียนรู้ดังกล่าว และนำไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติจึงได้กำหนดองค์ประกอบและสิ่งที่ควรคำนึงถึงในการจัดการศึกษา รวมทั้งปัจจัยสู่ความสำเร็จที่เกี่ยวข้อง อาทิ การออกแบบหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน กลยุทธ์การสอน และการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนของอาจารย์ เป็นต้น ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้ดำเนินการโครงการต่างๆ เพื่อส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาในการดำเนินการตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติดังกล่าว ทั้งในส่วนของการดำเนินการโดยสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาเอง และการดำเนินโครงการความร่วมมือกับต่างประเทศ

ในปี พ.ศ. 2558 สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้ดำเนินโครงการความร่วมมือกับสหภาพยุโรป (EU) ในโครงการ “TQF and the Development of Professional Standards Framework” โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมความเป็นมืออาชีพของอาจารย์ในสถาบัน

อุดมศึกษาให้มีความรู้ความเชี่ยวชาญ ทั้งในด้านศาสตร์ในสาขา ด้านการออกแบบหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และทัศนคติที่ดีงามในความเป็นอาจารย์มืออาชีพ โดยสหภาพยุโรปได้มอบหมายให้ Mr. Gerard Madill ผู้เชี่ยวชาญจากสหราชอาณาจักรเข้าร่วมในโครงการดังกล่าว และได้จัดประชุมเชิงปฏิบัติการให้แก่สถาบันอุดมศึกษาใน 4 ภูมิภาค มีผู้บริหารและคณาจารย์จากสถาบันอุดมศึกษาทั่วประเทศเข้าร่วมประชุมรวมประมาณ 800 คน ที่ประชุมได้ศึกษาประสบการณ์จากผู้เชี่ยวชาญจากสหภาพยุโรป เรื่องกรอบมาตรฐานอาจารย์มืออาชีพของสหราชอาณาจักร (The United Kingdom Professional Standards Framework; UKPSF) และได้ร่วมกันแสดงข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพื่อหาข้อตกลงร่วมกันเกี่ยวกับกรอบการพัฒนาอาจารย์มืออาชีพในบริบทของอุดมศึกษาไทย

จากการประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ดังกล่าว มีข้อเสนอแนะให้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาจัดทำกรอบมาตรฐานอาจารย์มืออาชีพที่เป็นกรอบกลางเพื่อให้สถาบันอุดมศึกษาที่สนใจได้มีแนวทางในการพัฒนากรอบมาตรฐานอาจารย์มืออาชีพตามบริบทของตนเองด้วยความสมัครใจ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาจึงได้จัดทำ (ร่าง) กรอบมาตรฐานอาจารย์มืออาชีพของไทย เสนอคณะกรรมการส่งเสริมและติดตามการดำเนินการตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ในการประชุมครั้งที่ 5/2559 เมื่อวันที่ 28 ธันวาคม 2559 ซึ่งที่ประชุมมีมติเห็นชอบในหลักการ โดยให้ชื่อว่ากรอบมาตรฐานอาจารย์ด้านการจัดการเรียนการสอน และเห็นชอบให้แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อนำข้อมูลจากการประชุมเชิงปฏิบัติการมาขยายผลและจัดทำเป็นแนวทางอย่างเป็นรูปธรรม

คณะอนุกรรมการด้านมาตรฐานการอุดมศึกษา ในการประชุมครั้งที่ 1/2560 เมื่อวันที่ 9 มกราคม 2560 ได้พิจารณาแล้ว มีมติให้ความเห็นชอบโดยมีข้อสังเกตว่า การกำหนดเป็นกรอบมาตรฐานอาจารย์ด้านการจัดการเรียนการสอนจะเป็นการจัดทำมาตรฐานที่มาจำกัดการทำงาน หรือเป็นหลักเกณฑ์ที่มีลักษณะเฉพาะมากเกินไป การพิจารณาสมรรถนะของอาจารย์ควรพิจารณาในภาพรวม เป็นการส่งเสริมและสนับสนุน และควรเป็นเพียงแนวทางการส่งเสริมให้อาจารย์มีสมรรถนะและประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอน การทำหน้าที่อาจารย์มืออาชีพที่เข้าใจในบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบ และเทคนิคการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบต่าง ๆ มากกว่าจะต้องกำหนดเป็นมาตรฐานหรือกฎเกณฑ์ฯ จึงเห็นควรให้มีการปรับเปลี่ยนชื่อเป็นแนวทางการส่งเสริมสมรรถนะและประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา

คณะกรรมการการอุดมศึกษา ในการประชุมครั้งที่ 2/2560 เมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2560 มีมติให้ความเห็นชอบการจัดทำแนวทางการส่งเสริมสมรรถนะและประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา และแต่งตั้งคณะอนุกรรมการจัดทำแนวทางการส่งเสริมสมรรถนะและประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา เพื่อดำเนินการจัดทำแนวทางต่อไป

กรอบแนวคิดในการจัดทำแนวทางการส่งเสริมคุณภาพ การจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา

แนวทางการส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา ได้ดำเนินการโดยการศึกษาแนวคิดของ The UK Professional Standards Framework (UKPSF) ของสหราชอาณาจักร และ Australian Professional Standards for Teachers ของประเทศออสเตรเลีย ตลอดจนการศึกษาจากประสบการณ์การพัฒนาอาจารย์ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรีตามแนวคิด ของ UKPSF และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ซึ่งพัฒนาตามแนวคิดของ Australian Professional Standards for Teachers

UKPSF กำหนดมาตรฐานอาจารย์มืออาชีพไว้ 3 ด้าน คือ Areas of Activity, Knowledge และ Professional Values และมีระดับของมาตรฐานอาจารย์ 4 ระดับ คือ Associate Fellow, Fellow, Senior Fellow และ Principal Fellow ซึ่งสอดคล้องและมีแนวความคิดใกล้เคียงกับ Australian Professional Standards for Teachers ที่กำหนดมาตรฐานอาจารย์มืออาชีพไว้ 3 ด้าน คือ Professional Knowledge, Professional Practice และ Professional Engagement โดยมีระดับมาตรฐานอาจารย์ 4 ระดับ คือ Graduate, Proficient, Highly Accomplished และ Lead

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี ได้จัดทำ KMUTT Professional Standards Framework for teaching and supporting learning เพื่อเป็นกรอบในการพัฒนาอาจารย์โดยศึกษาจากแนวความคิดของ UKPSF ซึ่งกำหนดให้มีมาตรฐานอาจารย์มืออาชีพ 3 ด้าน คือ Core Knowledge, Areas of Activity และ Professional Values

การจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ 4 ระดับ คือ ระดับที่ 1 ระดับที่ 2 ระดับที่ 3 และระดับที่ 4 ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสากลดังกล่าวข้างต้น และจะสามารถนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาต่อไป

แนวทางการส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนการสอน ของอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา

แนวทางการส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์
ในสถาบันอุดมศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้อาจารย์
ในสถาบันอุดมศึกษาพัฒนาตนเองให้มีสมรรถนะและประสิทธิภาพในการ
จัดการเรียนการสอน จำนวน 3 องค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 องค์ความรู้ (Knowledge) ประกอบด้วย 2 มิติ คือ

- 1.1 ความรู้ในศาสตร์สาขาวิชาของตน
- 1.2 ความรู้ในศาสตร์การสอนและการเรียนรู้

องค์ประกอบที่ 2 สมรรถนะ (Competencies) ประกอบด้วย 4 มิติ คือ

- 2.1 ออกแบบและวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน
อย่างมีประสิทธิภาพ
- 2.2 ดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 2.3 เสริมสร้างบรรยากาศการเรียนรู้และสนับสนุนการเรียนรู้
ของผู้เรียน
- 2.4 วัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน พร้อมทั้งสามารถให้
ข้อมูลป้อนกลับอย่างสร้างสรรค์

องค์ประกอบที่ 3 ค่านิยม (Values) ประกอบด้วย 2 มิติ คือ

- 3.1 คุณค่าในการพัฒนาวิชาชีพอาจารย์ และการพัฒนาตนเอง
อย่างต่อเนื่อง
- 3.2 ดำรงไว้ซึ่งจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพอาจารย์

คุณภาพการจัดการเรียนการสอนในแต่ละองค์ประกอบข้างต้น กำหนดให้มีระดับของคุณภาพของแต่ละองค์ประกอบ จำนวน 4 ระดับ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงพัฒนาการของอาจารย์ด้านการจัดการเรียนการสอน โดยใน 4 ระดับ มีดังนี้

ระดับที่ 1

เป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจในศาสตร์ของตนและประยุกต์ใช้ได้ มีความรู้ความเข้าใจในศาสตร์การเรียนรู้เบื้องต้น สามารถออกแบบ กิจกรรม จัดบรรยากาศ ใช้ทรัพยากรและสื่อการเรียนรู้ โดยคำนึงถึง ผู้เรียนและปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ สามารถวัดและประเมินผลการ เรียนรู้ของผู้เรียน นำผลประเมินมาใช้ปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนรู้ พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เปิดใจรับฟังความคิดเห็นจากผู้ที่เกี่ยวข้อง และ ปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพอาจารย์ขององค์กร

ระดับที่ 2

เป็นผู้มีคุณภาพการจัดการเรียนการสอนระดับที่ 1 ที่มีความรู้ลึก ในศาสตร์ของตน และติดตามความก้าวหน้าของความรู้ในศาสตร์อย่างสม่ำเสมอ มีความรู้ความเข้าใจในศาสตร์การเรียนรู้ สามารถจัดการเรียนรู้ ที่เหมาะสมกับกลุ่มผู้เรียน กำกับดูแลและติดตามผลการเรียนรู้ของผู้เรียน อย่างเป็นระบบ ให้คำปรึกษาชี้แนะแก่เพื่อนอาจารย์ในศาสตร์ได้ และ ส่งเสริมให้เกิดการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพอาจารย์ภายในองค์กร

ระดับที่ 3

เป็นผู้มีคุณภาพการจัดการเรียนการสอนระดับที่ 2 ที่เชี่ยวชาญในศาสตร์ของตน ศาสตร์การเรียนรู้ และการจัดการเรียนรู้ข้ามศาสตร์ นำผลการวิจัยในชั้นเรียนมาพัฒนาการจัดการเรียนรู้ เป็นพี่เลี้ยงและผู้ชี้แนะในระดับองค์กรด้านการจัดการเรียนรู้ และนโยบายด้านจรรยาบรรณวิชาชีพอาจารย์

ระดับที่ 4

เป็นผู้มีคุณภาพการจัดการเรียนการสอนระดับที่ 3 ที่เป็นผู้นำในศาสตร์ของตน ศาสตร์การเรียนรู้ และการจัดการเรียนรู้ข้ามศาสตร์ เป็นที่ยอมรับทั้งภายในและภายนอกองค์กร มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและกลยุทธ์ในการพัฒนาองค์ความรู้ และการจัดการเรียนรู้ในระดับชาติ และนานาชาติ เป็นผู้นำเชิงนโยบายด้านจรรยาบรรณวิชาชีพอาจารย์

ตารางแสดงความสัมพันธ์ของระดับสมรรถนะและประสิทธิภาพ
ของแต่ละองค์ประกอบ

	ระดับที่ 1	
1. องค์ความรู้ (Knowledge)		
1.1 ความรู้ในศาสตร์ สาขาวิชาของตน	- อธิบายแนวคิด และหลักการสำคัญของเนื้อหา/เรื่อง/วิชาที่สอน พร้อมทั้งการประยุกต์ใช้ - จัดลำดับและเชื่อมโยงหัวข้อที่สอนได้อย่างเป็นระบบ	
1.2 ความรู้ในศาสตร์การสอน และการเรียนรู้	- อธิบายจิตวิทยาการเรียนรู้ และปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ได้ - ระบุวิธีจัดการเรียนรู้แบบต่างๆ - เลือกวิธีวัดและประเมินผลเบื้องต้นที่สอดคล้องกับวิธีการจัดการเรียนรู้และผลการเรียนรู้	

ระดับที่ 2	ระดับที่ 3	ระดับที่ 4
• มีความรู้ความสามารถระดับที่ 1 • ติดตามองค์ความรู้ที่ทันสมัย วิเคราะห์และนำมาใช้อย่างเหมาะสม • ให้คำปรึกษา ชี้แนะและถ่ายทอดองค์ความรู้ให้แก่เพื่อนอาจารย์ได้	• มีความรู้ความสามารถระดับที่ 2 • ประเมินแนวคิด หลักการสำคัญในศาสตร์ที่สอน เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างองค์ความรู้ใหม่ • บูรณาการความรู้ของศาสตร์ที่สอนกับศาสตร์อื่นที่เกี่ยวข้อง	• มีความรู้ความสามารถระดับที่ 3 • สร้างองค์ความรู้ใหม่ • คาดการณ์หรือประเมินทิศทางการก้าวหน้าของศาสตร์
• มีความรู้ความสามารถระดับที่ 1 • วิเคราะห์ภูมิหลังและศักยภาพของผู้เรียนเพื่อนำไปออกแบบกระบวนการเรียนรู้ • เลือกวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผลการเรียนรู้ และกลุ่มผู้เรียน • ให้คำปรึกษา ชี้แนะและถ่ายทอดศาสตร์การสอนและการเรียนรู้ให้แก่เพื่อนอาจารย์ได้	• มีความรู้ความสามารถระดับที่ 2 • ประเมินวิธีการจัดการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล • บูรณาการการจัดการเรียนการสอนระหว่างวิชา/ศาสตร์อื่นที่เกี่ยวข้อง	• มีความรู้ความสามารถระดับที่ 3 • สร้างความรู้/นวัตกรรม ในศาสตร์การสอน และการจัดการการเรียนรู้ หรือ • ให้คำปรึกษา ชี้แนะและถ่ายทอดศาสตร์การสอนและการเรียนรู้ให้กับอาจารย์ภายนอกองค์กรได้

	ระดับที่ 1	
2. สมรรถนะ (Competencies)		
2.1 ออกแบบและวางแผน การจัดกิจกรรม การเรียนรู้ของผู้เรียน อย่างมีประสิทธิภาพ	• ออกแบบกิจกรรม และใช้เทคโนโลยีการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ • ประสานงานกับผู้สอนร่วมในรายวิชาอย่างมีประสิทธิภาพ และทบทวนเนื้อหาที่สอนร่วมกัน • นำผลการประเมินโดยผู้เรียนมาใช้ในการพัฒนาการออกแบบการเรียนรู้	

ระดับที่ 2	ระดับที่ 3	ระดับที่ 4
• มีสมรรถนะระดับที่ 1 • พัฒนารูปแบบการเรียนรู้ • มีส่วนร่วมในการพัฒนาการออกแบบการเรียนรู้ร่วมกับเพื่อนอาจารย์ในสาขาวิชา	• มีสมรรถนะระดับที่ 2 • มีส่วนร่วมในการพัฒนาการออกแบบการเรียนรู้ร่วมกับเพื่อนอาจารย์ในต่างสาขาวิชา ในศาสตร์เดียวกัน <u>หรือ</u> • เป็นวิทยากรในด้าน การออกแบบกิจกรรมและเทคโนโลยีการเรียนรู้ในต่างสาขาวิชา ในศาสตร์เดียวกัน <u>หรือ</u> • สถาบันอื่นนำรูปแบบการเรียนรู้ที่ได้พัฒนาขึ้นไปใช้	• มีสมรรถนะระดับที่ 3 • เป็นผู้นำการออกแบบการเรียนรู้ในต่างศาสตร์ • เป็นวิทยากรในด้าน การออกแบบกิจกรรมและเทคโนโลยีการเรียนรู้ในต่างศาสตร์

	ระดับที่ 1	
2.2 ดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	• จัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง • จัดการเรียนรู้ที่หลากหลายเหมาะสมกับเนื้อหาและระดับของผู้เรียน • ประสานงานการจัดรูปแบบการเรียนรู้กับผู้สอนร่วมอย่างมีประสิทธิภาพ • พิจารณานำผลการประเมินจากเพื่อนอาจารย์มาปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ • ใช้ทรัพยากรและสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้	
2.3 เสริมสร้างบรรยากาศการเรียนรู้และสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียน	• จัดบรรยากาศการเรียนรู้ โดยมีส่วนร่วมจากผู้เรียน • ให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียนในการพัฒนาทักษะชีวิตและการเรียนรู้	

ระดับที่ 2	ระดับที่ 3	ระดับที่ 4
• มีสมรรถนะระดับที่ 1 • กำกับดูแลและติดตามผลการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ • ใช้นวัตกรรมหรือความคิดสร้างสรรค์ในการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ	• มีสมรรถนะระดับที่ 2 • นำผลงานการวิจัยในชั้นเรียนมาพัฒนาการจัดการเรียนรู้	• มีสมรรถนะระดับที่ 3 • เป็นผู้นำ หรือผู้สร้างนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ในระดับชาติ หรือนานาชาติ • ผลักดันให้เกิดนโยบายหรือ กลยุทธ์ระดับองค์กรที่ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ
• มีสมรรถนะระดับที่ 1 • จัดบรรยากาศการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกัน • วินิจฉัยปัญหาของผู้เรียน และช่วยเหลือได้อย่างเหมาะสมและทันเวลา	• มีสมรรถนะระดับที่ 2 • จัดการเรียนรู้ในสถานการณ์จริงหรือพื้นที่จริง • ริเริ่มการเปลี่ยนแปลงการจัดบรรยากาศการเรียนรู้ในระดับหลักสูตร	• มีสมรรถนะระดับที่ 3 • เป็นผู้นำในการกำหนดนโยบายการจัดบรรยากาศการเรียนรู้ในระดับองค์กร หรือ • เป็นที่ปรึกษาในการกำหนดนโยบายเพื่อการพัฒนาบรรยากาศการเรียนรู้

	ระดับที่ 1	
2.4 วัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน พร้อมทั้งสามารถให้ข้อมูลป้อนกลับอย่างสร้างสรรค์	• ออกแบบการวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ • ประเมินความก้าวหน้า (formative) และประเมินผลสัมฤทธิ์ (summative) ของผู้เรียน • กำหนดเกณฑ์การประเมินที่ชัดเจนและสามารถให้ข้อมูลป้อนกลับอย่างสร้างสรรค์	

ระดับที่ 2	ระดับที่ 3	ระดับที่ 4
• มีสมรรถนะระดับที่ 1 • วัดและประเมินผลโดยใช้วิธีการใหม่ๆ เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการพัฒนาผลการเรียนรู้	• มีสมรรถนะระดับที่ 2 • ประเมินวิธีการวัดและประเมินผลเพื่อนำมาพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน • เป็นผู้นำในการออกแบบการวัดและประเมินผลในระดับหลักสูตร	• มีสมรรถนะระดับที่ 3 • เป็นผู้นำในการกำหนดนโยบายการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในระดับองค์กร <u>หรือ</u> • ให้คำปรึกษาในการกำหนดนโยบายการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

	ระดับที่ 1	
3. ค่านิยม (Values)		
3.1 คุณค่าในการพัฒนาวิชาชีพอาจารย์และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง	• พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องในเรื่องการจัดการเรียนรู้และการจัดกิจกรรมทั้งในและนอกหลักสูตรเพื่อพัฒนาผลการเรียนรู้ของผู้เรียน • รับฟังเสียงสะท้อนจากผู้เรียน และนำมาพัฒนาตนเอง	
3.2 ดำรงไว้ซึ่งจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพอาจารย์	• ปฏิบัติตามจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพอาจารย์ขององค์กร	

ระดับที่ 2	ระดับที่ 3	ระดับที่ 4
• มีคุณลักษณะระดับที่ 1 • มีส่วนร่วมในการพัฒนาวิชาชีพอาจารย์ในองค์กร • รับฟังความคิดเห็นจากผู้ร่วมวิชาชีพเพื่อนำมาพัฒนาตนเอง	• มีคุณลักษณะระดับที่ 2 • เป็นพี่เลี้ยง และผู้นำในการพัฒนาวิชาชีพอาจารย์ในองค์กรในการจัดการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	• มีคุณลักษณะระดับที่ 3 • มีส่วนร่วมและอุทิศตนให้กับการพัฒนาวิชาชีพอาจารย์ภายนอกองค์กร หรือ • เป็นผู้ชี้นำเชิงนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาวิชาชีพอาจารย์ในระดับประเทศ
• มีคุณลักษณะระดับที่ 1 • มีส่วนร่วมในการส่งเสริมให้เกิดความเข้าใจและให้เกิดการปฏิบัติตามจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพอาจารย์ในองค์กร	• มีคุณลักษณะระดับที่ 2 • เป็นพี่เลี้ยง และผู้ชี้นำเชิงนโยบายด้านจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพอาจารย์	• มีคุณลักษณะระดับที่ 3 • มีส่วนร่วม อุทิศตน และเป็นแบบอย่างให้กับการพัฒนาจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพอาจารย์ทั้งภายในและภายนอกองค์กร

เอกสารอ้างอิง

1. The UK Professional Standards Framework ของ สหราชอาณาจักร
2. Australian Professional Standards for Teachers ของ ประเทศออสเตรเลีย
3. KMUTT Professional Standards Framework for teaching and supporting learning ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยี พระจอมเกล้าธนบุรี
4. PSU Teaching Professional Standards Framework ของ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ข้อเสนอแนะการนำแนวทางการส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาสู่การปฏิบัติ

1. สถาบันอุดมศึกษานำไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอน โดย
 - 1.1 พัฒนาสมรรถนะอาจารย์ด้านการจัดการเรียนการสอนสู่อาจารย์มืออาชีพ
 - 1.2 ใช้ประกอบการบริหารบุคลากรสายวิชาการ เช่นการประเมินการปฏิบัติงานของอาจารย์ การสร้างเส้นทางความก้าวหน้า (career path)
 - 1.3 ด้านอื่น ๆ ที่ก่อให้เกิดประโยชน์กับสถาบันอุดมศึกษา
2. สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาควรมีหน่วยงานกลางที่มีหน้าที่ส่งเสริมและสนับสนุน ให้ความรู้และส่งเสริมการนำแนวทางนี้ไปใช้ให้เกิดความพัฒนาอย่างยั่งยืน อาทิ สำนักส่งเสริมและพัฒนาสมรรถนะบุคลากร ร่วมมือกับสมาคมเครือข่ายพัฒนาวิชาชีพอาจารย์และองค์กรระดับอุดมศึกษาแห่งประเทศไทย (Professional and Organizational Development Network of Thailand Higher Education) หรือที่เรียกโดยย่อว่า ควอท : ThaiPOD Network จัดหลักสูตรฝึกอบรม การสร้างหน่วยงานพัฒนาอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา เป็นต้น

3. ใช้อ้างอิงเพื่อให้เกิดเกณฑ์มาตรฐานที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม
ทั่วทั้งองค์กรและประเทศ เช่น
 - 3.1 ในการกำหนดคุณสมบัติอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร
 - 3.2 ในการประเมินการจัดการเรียนการสอนในองค์ประกอบ
คุณภาพของการประกันคุณภาพการศึกษาระดับหลักสูตร
 - 3.3 ในการประเมินผลการสอนในการขอตำแหน่งทางวิชาการ
เป็นต้น
4. มีการติดตามและประเมินผลการนำแนวทางนี้ไปใช้

สำนักมาตรฐานและประเมินผลอุดมศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

328 ถนนศรีอยุธยา เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร 10400
โทร. 66 (2) 610 5372 โทรสาร 66 (2) 354 5530, 66 (2) 354 5491
<http://www.mua.go.th/users/bhes/index.htm>

